

Voorzieningenrechter Rechtbank Amsterdam
Zaaknummer 689184 KG ZA 20 – 783
Zitting d.d. 6 oktober 2020, 14:45 uur

**CONCLUSIE VAN ANTWOORD IN
KORT GEDING, TEvens
HOUDENDE EXCEPTIE TOT
ONBEVOEGDHEID**

namens gedaagden

inzake:

1. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid **FACEBOOK NETHERLANDS B.V.**, gevestigd te Amsterdam; en
2. de vennootschap naar vreemd recht **FACEBOOK IRELAND LIMITED**, gevestigd te Dublin, Ierland

g e d a a g d e n

advocaten: mrs. J.P. van den Brink en
C. Wildeman

tegen:

- 1) de stichting **STICHTING SMART EXIT**, gevestigd te Amsterdam;
- 2) de stichting **STICHTING VIRUSWAARHEID**, gevestigd te Rotterdam; en
- 3) de heer **MORDECHAÏ KRISPIJN**, wonende te Den Haag,

e i s e r s

advocaat: mr. J.B. Maliepaard

1. Op grond van de Servicevoorwaarden van Facebook Ireland is de Nederlandse rechter niet bevoegd in deze zaak

- 1.1. De Facebook-dienst is een dienst die mensen de mogelijkheid biedt gemeenschappen op te bouwen om zo de wereld dichter bij elkaar te brengen. Meer dan 2,7 miljard mensen maken gebruik van deze dienst, die toegankelijk is via verschillende media, in het bijzonder via de website www.facebook.com en via *apps* voor mobiele telefoons en tablets. Naast het aanmaken van persoonlijke Profielen kunnen Facebook-gebruikers op de Facebook-dienst onder meer **Groepen** aanmaken en beheren. Via Facebook-groepen kunnen gebruikers met anderen communiceren over interesses die zij delen.¹ Ook kunnen Facebook-gebruikers op de Facebook-dienst **Pagina's** aanmaken en beheren om in verbinding te komen met anderen. Een Pagina kan worden gepersonaliseerd om verhalen te delen met, en evenementen aan te kondigen aan, gebruikers die de Pagina leuk vinden of volgen.²
- 1.2. Eisers klagen over de verwijdering van de Facebook-dienst van twee 'pagina's', waar Eisers naar verwijzen als "*Nee tegen 1,5 meter*" (de "**Nee tegen 1,5 meter Pagina**", of "**Pagina 1**") en "*Viruswaanzin*" (de "**Viruswaanzin Pagina**", of "**Pagina 2**").
- 1.3. Voor Nederlandse gebruikers wordt de Facebook-dienst gehost en geëxploiteerd door de vennootschap naar Iers recht Facebook Ireland Limited, gevestigd te Dublin, Ierland ("**Facebook Ireland**", Gedaagde 2). Eisers hebben in deze procedure ook Facebook Netherlands B.V. ("**Facebook Netherlands**", Gedaagde 1) gedagvaard. Zoals in Hoofdstuk 2 van deze Conclusie wordt toegelicht geldt dat Facebook Netherlands (i) niet de entiteit is waarmee Facebook-gebruikers een overeenkomst aangaan voor het verlenen van de Facebook-dienst, en (ii) zich niet bezighoudt met het exploiteren, beheren of hosten van content die beschikbaar is via de Facebook-dienst. Facebook Netherlands is daarom ten onrechte gedaagd in deze procedure.
- 1.4. Om gebruik te kunnen maken van de Facebook-dienst moeten Nederlandse gebruikers akkoord gaan met de Servicevoorwaarden van Facebook Ireland (de "**Voorwaarden**", zie **Productie 1**). Dit is een overeenkomst waarin de dienst die Facebook Ireland biedt wordt beschreven en die de rechten en verplichtingen van partijen bepaalt, zoals wat gebruikers wel of niet mogen delen of doen op de Facebook-dienst. Screenshots van het registratieproces voor de Facebook-dienst worden overgelegd als **Productie 2**.
- 1.5. In de Voorwaarden is onder meer bepaald dat gebruikers geen gebruik mogen maken van de Facebook-dienst om iets te doen of te delen wat in strijd is met de Richtlijnen voor de community (zie **Productie 3**, Hoofdstuk 3.2.1). De Richtlijnen voor de community bevatten op hun beurt het COVID-19-beleid dat Facebook Ireland hanteert (het "**COVID-19 Beleid**", zie Productie 3).
- 1.6. Eiser 1 (de "**Stichting Smart Exit**") is opgericht op 18 mei 2020 (**Productie 4**). Eiser 1 is een "*stichting die krachtens haar statuten de belangen van ondernemers op het gebied van horeca, toerisme en leisure met name doch niet uitsluitend in verband met de gevolgen van de uitbraak van de ziekte COVID-19 behartigt*" (dagvaarding, 1). Het bestuur van Eiser 1 bestaat uit zeven leden: Laurens Meijer, Gerardus Franciscus Maria Bosman, Khalid Oubaha, Titte op de Hoek, Michael Schreuders, Tess van der Kooij en Won Yip. De naam 'Smart Exit' is eerder gebruikt door de bekende Nederlander Maurice de Hond, die een uitgesproken criticus is van de

¹ Zie: <https://www.facebook.com/help/1629740080681586>.

² Zie <https://www.facebook.com/help/104002523024878>.

coronamaatregelen van de Nederlandse regering (**Productie 5**). Eisers stellen dat de Stichting Smart Exit de beheerder van Pagina 1 was.

- 1.7. Eiser 2 ("**Stichting Viruswaarheid**") is opgericht op 11 juni 2020. Volgens de inschrijving bij de Kamer van Koophandel houdt Eiser 2 zich bezig met *"het strijden voor het behoud van de democratische rechtsstaat"*. Het bestuur van Eiser 2 bestaat uit één lid, te weten de heer Willem Engel. Een uittreksel van de inschrijving wordt overgelegd als **Productie 6**. De afgelopen maanden heeft de Stichting Viruswaarheid verscheidene rechtszaken aangespannen tegen (met name) de Staat, op grond van de stelling dat bepaalde maatregelen in verband met COVID-19 onrechtmatig zijn. Tot op heden heeft de stichting die zaken verloren.³
- 1.8. Eiser 3 (**Mordechaï Krispijn**) is een Nederlands ingezetene. Eisers stellen dat *"Krispijn feitelijk het Facebookaccount van Viruswaarheid [beheerde], dat op naam stond van Krispijn"*. Eisers stellen dat de Viruswaanzin Pagina is gebruikt voor Eiser 2 (d.w.z. een rechtspersoon) om content te plaatsen *"over onder andere de coronamaatregelen en de publieke acties die zij hiertegen voerde"* (dagvaarding, 12).
- 1.9. Eisers vragen terugplaatsing van de Nee tegen 1,5 meter en de Viruswaanzin Pagina en buitenwerkingstelling van wat door hen het *"beleid tegen misleidende medische informatie over Covid-19"* wordt genoemd. Daarnaast vragen eisers een bevel om hen op de hoogte te stellen *"van de door Facebook geconstateerde overtredingen"* voorafgaand aan *"de verwijdering van een door hen beheerde Facebook-pagina"* en waarin Gedaagden wordt bevolen *"eisers in de gelegenheid te stellen om die beweerdelijke overtredingen te herstellen alvorens Facebook overgaat tot verwijdering van een gehele pagina"*.
- 1.10. Eisers stellen dat de Nederlandse rechter bevoegd is om kennis te nemen van deze zaak op grond van het leerstuk van de onrechtmatige daad (dagvaarding, 135). Zij stellen dat de vermeende onrechtmatige daad (dus de verwijdering van Pagina's 1 en 2) en de daaruit voortvloeiende beweerdelijke schade, heeft *"plaatsgevonden in Nederland"*, omdat *"Nederlandse Facebook-pagina's zijn verwijderd"*.
- 1.11. De Nederlandse rechter is echter niet bevoegd om kennis te nemen van deze zaak om de volgende redenen.
- 1.12. Eisers stellen zelf dat Eiser 1 de *"contractant van Facebook is"* (dagvaarding, 6). Ook erkennen Eisers dat Eiser 2 en Eiser 3 gebruik maken van de Facebook-dienst (dagvaarding, 12). Daarmee zijn ook zij contractspartijen van Facebook Ireland en zijn ze akkoord gegaan met de Voorwaarden. Eisers erkennen zelfs dat *"het hier [gaat] om een overeenkomst waarbij de betrokkenen zijn [Eisers] en [Facebook Ireland – advocaat]"* (dagvaarding, 134) en omschrijven zichzelf als de *"contractuele wederpartij"* van Facebook Ireland (dagvaarding, 11).
- 1.13. Artikel 4.4 van de Voorwaarden bepaalt:

"Als je een consument bent en in een lidstaat van de Europese Unie woont, zijn de wetten van die lidstaat van toepassing op alle vorderingen, redenen voor een rechtsovereenkomst of geschillen die je tegen ons hebt, die voortvloeien uit of verband houden met deze Voorwaarden of de"

³ Het gaat om de volgende zaken:

Rb Midden-Nederland, locatie Utrecht, 9 september 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:3799; Rb Den Haag 19 juni 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:5577; Rb Amsterdam 19 augustus 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:4057; Rb Den Haag 24 juli 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:6856; Rb Den Haag 27 juni 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:5865. Eiser 2 heeft daarnaast zonder succes een voorzieningenrechter gewraakt. De Rechtbank Den Haag oordeelde dat de wraking ongegrond was (Rb Den Haag 7 juli 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:6133).

Facebook-producten ("vordering"). Je kunt deze vordering aanhangig maken bij elke bevoegde rechtbank in die lidstaat die jurisdictie heeft over de vordering. **In alle andere gevallen ga je ermee akkoord dat de vordering moet worden behandeld in een bevoegde rechtbank in Ierland en dat de Ierse wetgeving deze Voorwaarden en alle vorderingen beheerst, ongeacht de collisieregels.**" (nadruk: advocaat)

- 1.14. Artikel 25 lid 1 Brussel I bis-verordening maakt duidelijk dat afspraken tussen partijen met betrekking tot rechtsbevoegdheid kunnen worden gehandhaafd.⁴ Artikel 25 lid 1 bepaalt:

*"Indien de partijen, ongeacht hun woonplaats, een gerecht of de gerechten van een lidstaat hebben aangewezen voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan, is dit gerecht of zijn de gerechten van die lidstaat bevoegd, tenzij de overeenkomst krachtens het recht van die lidstaat nietig is wat haar materiële geldigheid betreft. Deze bevoegdheid is exclusief, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen."*⁵

- 1.15. Gezien het voorgaande dient deze Nederlandse rechter te onderzoeken of zij bevoegd is om kennis te nemen van de zaak van eisers.
- 1.16. In dit verband merken gedaagden op dat, op grond van vaste rechtspraak van de Hoge Raad, de regels van internationaal bevoegdheidsrecht van openbare orde zijn en door de rechter ambtshalve moeten worden toegepast.⁶ De Hoge Raad heeft daarbij geoordeeld dat een rechter bij de beantwoording van de vraag of hij bevoegd is niet uitsluitend mag uitgaan van de door eisers overgelegde informatie. Hij dient ook de door gedaagden overgelegde informatie in overweging te nemen en rekening te houden met alle informatie die betrekking heeft op de feitelijke rechtsverhouding tussen partijen. Met andere woorden, zoals de rechtbank Noord-Holland oordeelde in een vonnis waarin dit leerstuk werd toegepast: *"de rechtsmacht [mag niet] worden bepaald op basis van enkel de door [eiser] gekozen grondslag van de vordering."*⁷
- 1.17. Hier geldt, zoals hierna nader wordt toegelicht, het volgende: (i) Eisers zijn geen consumenten; (ii) het is duidelijk dat dit geschil voortvloeit of verband houdt met de Voorwaarden en het gebruik door Eisers van de Facebook-dienst; en (iii) dus is op grond van artikel 4.4 van de Voorwaarden, in samenhang met Nederlands recht, artikel 25 Brussel I bis-verordening en de relevante jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie (het "**HvJ EU**"), de Ierse rechter exclusief bevoegd.

(i) Eisers zijn geen consumenten

- 1.18. In een poging rechtsmacht te creëren voor de Nederlandse rechter stellen eisers dat *"Stichting Smart Exit en de heer Krispijn kunnen worden aangemerkt als consument in de zin van de Brussel I bis-Verordening"* (dagvaarding, 134). Eisers nemen deze stelling nadrukkelijk niet in met

⁴ Artikel 25 lid 1 Brussel I bis-verordening is van overeenkomstige toepassing op overeenkomsten die zijn gesloten via het internet. Het Hof van Justitie van de Europese Unie (het "**HvJ EU**") heeft geoordeeld dat algemene voorwaarden kunnen worden geaccepteerd in een online omgeving door middel van 'click-wrapping'. Hiermee wordt bedoeld op de gebruikelijke praktijk waarbij aan een gebruiker, vóór het sluiten van een elektronische overeenkomst aangaat, een vakje wordt getoond dat de gebruiker moet aanvinken om aan te geven dat hij akkoord gaat met de algemene voorwaarden, waarnaar een hyperlink wordt verstrekt in de begeleidende tekst. Zie HvJ EU 21 mei 2015, ECLI:EU:C:2015:334, r.o. 40 (*El Majdoub/Carsontheweb.Deutschland GmbH*).

⁵ Dit is in overeenstemming met artikel 8 lid 2 Rv, dat bepaalt dat de Nederlandse rechter niet bevoegd is indien partijen bij een overeenkomst een clause met betrekking tot exclusieve bevoegdheid hebben opgenomen.

⁶ Hoge Raad 14 april 2017, ECLI:NL:HR:2017:694, r.o. 4.2.3.

⁷ Rb Noord-Holland 16 mei 2018, ECLI:NL:RBOBR:2018:4101, r.o. 3.5.

betrekking tot Eiser 2. Hoe dan ook geldt dat geen van de Eisers kan worden aangemerkt als consument.

- 1.19. Ter ondersteuning van hun stelling stellen eisers slechts: *“Het gaat hier om een overeenkomst waarbij de betrokkenen zijn enerzijds een niet bedrijfs- of beroepsmatig handelende particuliere eindverbruiker, de consument (Stichting Smart Exit en de heer Krispijn), en anderzijds een professionele wederpartij (Facebook)”* (dagvaarding, 134).
- 1.20. Maar Eisers 1 en 2 zijn beide rechtspersonen, en dus geen consumenten. Hun inschrijvingen bij de Kamer van Koophandel zijn overgelegd als **Producties 4 en 6**. Bovendien erkennen Eisers dat Eiser 1 *“krachtens haar statuten de belangen van ondernemers (...) behartigt”* (zie dagvaarding, 1).
- 1.21. Hetzelfde geldt voor Krispijn (Eiser 3), aangezien hij erkent dat hij *“feitelijk het Facebookaccount van Viruswaarheid [eiser 2] [beheerde], dat op naam stond van Krispijn”* (dagvaarding, 12). Eisers klagen zelfs dat Eiser 2 (een rechtspersoon) op de hoogte had moeten worden gesteld van de verwijdering van de Viruswaanzin pagina: *“Facebook heeft de pagina Viruswaanzin verwijderd zonder enige mededeling daarover vooraf aan Viruswaarheid, de heer Krispijn of enige andere betrokkenen”* (zie dagvaarding, 13). Eiser 3 handelde dan ook niet in zijn hoedanigheid van consument, maar als vertegenwoordiger (of in opdracht) van de Stichting Viruswaarheid.⁸
- 1.22. Dat de Stichting Viruswaarheid niet als consument kwalificeert wordt bevestigd door Nederlandse jurisprudentie (die weer berust op rechtspraak van het HvJ EU): *“Het begrip ‘consument’ moet volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap restrictief worden uitgelegd; enkel ‘overeenkomsten die worden gesloten om te voorzien in de consumptiebehoeften van een persoon als particulier’ vallen onder de beschermende regeling van artikel 13 en verder van Brussel I bis”*.⁹ Daaruit volgt dat *“om te bepalen of een persoon de hoedanigheid heeft van consument aansluiting moet worden gezocht bij de positie van deze persoon in een bepaalde overeenkomst, dat rekening moet worden gehouden met de aard en het doel van deze overeenkomst”*.¹⁰ In zoverre geldt dat *“een overeenkomst die een (toekomstig) beroepsmatig doel heeft”* niet onder de consumentenbescherming valt. En: *“Hetzelfde geldt voor gemengde overeenkomsten die zowel een particulier als een zakelijk karakter hebben.”*¹¹ Zoals hiervoor is opgemerkt treedt Krispijn volgens eisers in deze zaak op als beheerder van de Viruswaanzin pagina, een pagina die volgens eisers toebehoort aan een rechtspersoon (te weten de Stichting Viruswaarheid). Daarom kwalificeert Krispijn dan ook niet als consument in deze zaak.
- 1.23. Uit de feiten volgt dan ook dat eisers niet als consument gebruikmaakten van de Facebook-dienst.

(ii) Dit geschil vloeit voort uit of houdt verband met de Voorwaarden en het gebruik door eisers van de Facebook-dienst

- 1.24. Verder is duidelijk dat het onderwerp van dit geschil – de rechtmatigheid van de verwijdering van Pagina 1 en 2 en de rechtmatigheid van het COVID-19 Beleid zoals neergelegd in de Richtlijnen voor de community - een *“vordering, reden voor een rechtsvordering of geschil [vormt] ... die*

⁸ Vgl.: HvJ EU C-498/16, *Schrems*, ECLI:EU:C:2018:37, r.o. 44: de consument is slechts beschermd *“voor zover hij persoonlijk eiser of verweerder in een rechtsgeding is”*.

⁹ Rb. Rotterdam 24 juli 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:5871, r.o. 5.13.

¹⁰ Rb. Oost-Brabant 12 april 2018, ECLI:NL:RBOBR:2018:1874, r.o.. 3.4.

¹¹ Id.

voortvloeit uit of verband houdt met deze Voorwaarden of de Facebook-producten” in de zin van artikel 4.4 van de Voorwaarden.

- 1.25. Zoals hiervoor is opgemerkt (zie par. 1.5) verbieden de Voorwaarden gebruikers gebruik te maken van de Facebook-dienst om iets te doen of te delen wat in strijd is met de Richtlijnen voor de community (zie Productie 1, artikel 3.2.1). De Richtlijnen voor de community bevatten op hun beurt het COVID-19-Beleid waar Eisers over klagen (zie Productie 3). Eisers betwisten de rechtmatigheid van de verwijdering van Pagina’s 1 en 2 en van de inhoud van het COVID-19-Beleid. Dit zijn duidelijk kwesties die voortvloeien uit en verband houden met de Voorwaarden.
- 1.26. Artikel 4.4 van de Voorwaarden omvat nadrukkelijk alle vorderingen, redenen voor rechtsvorderingen en geschillen die voortvloeien uit of verband houden met de Voorwaarden. Daarom is de grondslag voor de vordering (zoals onrechtmatige daad of uit overeenkomst) niet van belang voor de vaststelling van de bevoegdheid.

(iii) Op grond van Nederlands recht en artikel 25 Brussel I bis-verordening - zoals bevestigd door jurisprudentie van het HvJ EU - is de Ierse rechter bij uitsluiting bevoegd

- 1.27. Zoals hiervoor is uiteengezet zijn eisers geen consumenten en vloeit dit geschil duidelijk voort uit en houdt het verband met de Voorwaarden en het gebruik door eisers van de Facebook-dienst. Daarom is op grond van Nederlands recht en artikel 25 Brussel I bis-verordening de Ierse rechter bij uitsluiting bevoegd (en is bovendien uitsluitend Iers recht van toepassing).
- 1.28. Dit wordt bijvoorbeeld bevestigd door de rechtbank Noord-Holland die in 2018 oordeelde¹² dat – omdat de betrokken rechtspersonen contractueel waren overeengekomen dat de rechter te Kleve, Duitsland, bevoegd zou zijn – geen enkele andere grondslag voor bevoegdheid die afspraak terzijde kon schuiven zodat de Nederlandse rechter bevoegd zou zijn.
- 1.29. De toepassing van artikel 25 Brussel I bis-verordening staat bovendien in de weg aan de toepassing van andere regels voor de vaststelling van bevoegdheid, zoals artikel 7 lid 2 Brussel I bis-verordening.¹³
- 1.30. Om deze redenen geldt dat, conform de afspraken tussen partijen, de Ierse rechter bij uitsluiting bevoegd is om kennis te nemen van deze zaak. Daarmee komt deze zaak ten einde.
- 1.31. Voor het geval U.E.A. echter zou oordelen dat artikel 7 lid 2 Brussel I bis-verordening mogelijk van toepassing is (wat wordt betwist), merken gedaagden op dat eisers hun vorderingen moeten instellen op de plaats waar de gebeurtenissen die hebben geleid tot de vorderingen zich hebben voorgedaan (*Handlungsort*).¹⁴ Deze plaats is Ierland.
- 1.32. Volgens vaste rechtspraak berust de regel van bijzondere bevoegdheid van artikel 7 lid 2 “op het bestaan van een bijzonder nauw verband tussen de vordering en de gerechten van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan of zich dreigt voor te doen, op grond waarvan het om redenen van een goede rechtsbedeling en een nuttige procesinrichting gerechtvaardigd is dat deze laatste bevoegd zijn.”¹⁵ Daarbij geldt dat de plaats van het schadebrengende feit vaak zal samenvallen met de woonplaats van de gedaagde. De woonplaats van de gedaagde geldt immers als een “*particularly close connecting factor between the dispute*

¹² Rb. Noord-Holland 16 mei 2018, ECLI:NL:RBNHO:2018:4101, r.o. 3.5.

¹³ Hof Arnhem-Leeuwarden 17 februari 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:1077, r.o. 4.7; Rechtbank Noord-Holland 16 mei 2018, ECLI:NL:RBNHO:2018:4101, r.o. 3.3. en 3.5.

¹⁴ T. Bosters, “Collective redress and private international law in the EU, *Asser Press*”, Den Haag, 2017, 113-114.

¹⁵ HvJ EU C 441/13 *Pez Hejduk* [22 januari 2015], ECLI:EU:C:2015:28, r.o. 19 (verwijzend naar HvJ EU C-360/12 *Coty Germany*, EU:C:2014:1318, r.o. 47).

and the courts of the place where the harmful event occurred.”¹⁶ Deze gerechten zijn “usually the most appropriate for deciding the case, in particular on the grounds of proximity and ease of taking evidence”.¹⁷

- 1.33. In zijn arrest in *Henkel*, waarin het HvJ EU oordeelde dat bepaalde vorderingen voor voorlopige voorzieningen door een consumentenbeschermingsorganisatie ter voorkoming dat een gedaagde oneerlijk voordeel trekt uit contractuele bepalingen een kwestie waren die betrekking had op onrechtmatige daad op grond van (oud) artikel 5 lid 3 (nu artikel 7 lid 2), lichtte het HvJ EU toe dat:

“Het gerecht van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan, is immers normaliter het best in staat om uitspraak te doen, met name omdat de afstand geringer en de bewijsvoering gemakkelijker is. Deze overwegingen zijn even relevant ongeacht of het geschil de vergoeding betreft van reeds ingetreden schade, dan wel een vordering ter voorkoming van schade.”¹⁸

- 1.34. Verder oordeelde het HvJ EU in de zaak *J. Sales Sinués* (nadruk: advocaat):¹⁹

*“Zonder het belang te ontkennen van de centrale rol die consumentenorganisaties moeten kunnen spelen om in de Europese Unie een hoog niveau van consumentenbescherming te bereiken, dient immers te worden vastgesteld dat **een verbodsactie van een dergelijke organisatie tegen een beroepsbeoefenaar niet wordt gekenmerkt door het gebrek aan evenwicht dat bestaat in het kader van een individuele vordering die door een consument wordt ingesteld tegen de beroepsbeoefenaar met wie hij een overeenkomst is aangegaan** (zie arrest *Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León*, C-413/12, EU:C:2013:800, punt 50).*

Deze verschillende benadering vindt bevestiging in artikel 4, lid 1, van richtlijn 98/27/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 1998 betreffende het doen staken van inbreuken in het raam van de bescherming van de consumentenbelangen (PB L 166, blz. 51) en in artikel 4, lid 1, van richtlijn 2009/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende het doen staken van inbreuken in het raam van de bescherming van de consumentenbelangen (PB L 110, blz. 30) – die in de plaats van eerstgenoemde richtlijn is gekomen –, volgens welke bepalingen bij een intracommunautaire inbreuk op het consumentenrecht van de Unie de rechter van de lidstaat waar de gedaagde partij haar vestigings- of woonplaats heeft, bevoegd is om kennis te nemen van verbodsacties van consumentenorganisaties uit andere lidstaten.”

- 1.35. Deze jurisprudentie duidt erop dat de “plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan of kan hebben voorgedaan” een nauw verband met de woonplaats van de gedaagde vereist.
- 1.36. Die interpretatie is in overeenstemming met de interpretatie die wordt vereist op grond van overweging 15 en 16 Brussel I bis-verordening, die zijn geïntroduceerd in 2015 naar aanleiding van de behoefte aan een moderne en geharmoniseerde aanpak van bevoegdheidstoewijzing in

¹⁶ HvJ EU C-189/08 *Zuid-Chemie* [2009] ECR I-06917, r.o. 24.

¹⁷ Idem.

¹⁸ HvJ EU *Henkel*, C-167/00. C157/00, r.o. 46.

¹⁹ HvJ EU 14 april 2016, *Jorge Sales Sinués vs. Caixabank*, C-381/14 en C-385/14, r.o. 27-28.

de EU.²⁰ In deze overwegingen worden nieuwe elementen geïntroduceerd voor de regels over de uitleg van de bevoegdheidsregels in de EU. Het eerste element ziet op het belang ervoor te zorgen dat de bevoegdheidsregels zeker en voorspelbaar zijn voor procespartijen in de EU. Het tweede element is het belang van rechtszekerheid in geschillen over niet-contractuele verbintenissen, in het bijzonder bij geschillen over de persoonlijke levenssfeer en persoonlijkheidsrechten. Dit tweede element is vervat in overweging 16, dat feitelijk geen tegenhanger kent in eerdere internationale bevoegdheidsregels. Uitgaand van deze lezing mag artikel 7 lid 2 Brussel I bis-verordening niet zo worden uitgelegd dat dit (ook) de plaats(en) omvat waar eventuele gevolgen van een gebeurtenis zich zou(den) kunnen voordoen. Het moet zo worden uitgelegd dat het de plaats betreft waar een nauw verband bestaat tussen het gerecht en de vordering.

- 1.37. Daarom is het (mede in het licht van overweging 15 en 16 Brussel I bis-verordening) niet mogelijk om de vorderingen van Eisers in Nederland in te stellen, omdat dat de rechtszekerheid en de voorspelbaarheid voor de meeste ondernemingen die in meerdere rechtsgebieden actief zijn, in het bijzonder ondernemingen die actief zijn via internet, zou ondermijnen.
- 1.38. Een gebeurtenis kan immers ver verwijderde en/of onbedoelde gevolgen hebben in veel verschillende jurisdicties. Als eisers rechtszaken in al die jurisdicties zouden mogen instellen, zouden partijen geen rechtszekerheid hebben. Gedaagden zouden dan juist het risico lopen om in rechte te worden betrokken voor dezelfde gebeurtenis in meerdere jurisdicties, waarvan in elk geval de meeste geen enkel verband houden met een bepaalde gebeurtenis, en waarin eiser enkel stelt dat er zich een gevolg zou hebben voorgedaan. Een dergelijke uitleg zou eisers zonder meer de mogelijkheid geven om ongebreideld te gaan forumshoppen, wat de rechtszekerheid, en dus overweging 16 Brussel I bis-verordening, ernstig zou ondermijnen. Dit zou de ratio van artikel 7 lid 2 ondermijnen, welk artikel, ook volgens het HvJ EU,²¹ niet dient ter bescherming van de zwakkere partij,²² maar het doel dient van een goede rechtsbedeling.
- 1.39. Voor Facebook-gebruikers die in de regio Europa wonen biedt Facebook Ireland de Voorwaarden, host zij de Facebook-dienst vanuit Ierland en is zij de entiteit die content kan verwijderen van of terug kan plaatsen op de Facebook-dienst. Dit alles vindt plaats bij Facebook Ireland in Ierland. Aldus zouden de door eisers gestelde schadebrengende feiten zich moeten hebben voorgedaan in Ierland (als ze zich al hebben voorgedaan). De Ierse rechter bevindt zich dan ook het dichtst bij de beweerdelijke feiten en bij de mogelijke bewijsvoering door Facebook Ireland. In dit licht bezien moet de Ierse rechter bij uitsluiting bevoegd zijn om kennis te nemen van de door Eisers ingestelde vorderingen.

²⁰ Overweging 15 luidt: *“De bevoegdheidsregels moeten in hoge mate voorspelbaar zijn, waarbij als beginsel geldt dat de bevoegdheid in het algemeen gegrond wordt op de woonplaats van de verweerder. De bevoegdheid moet altijd op die grond kunnen worden gevestigd, behalve in een gering aantal duidelijk omschreven gevallen waarin het voorwerp van het geschil of de autonomie van de partijen een ander aanknopingspunt wettigt. Voor rechtspersonen moet de woonplaats autonoom worden bepaald om de gemeenschappelijke regels doorzichtiger te maken en jurisdictiegeschillen te voorkomen.”*

Overweging 16 luidt: *“Naast de woonplaats van de verweerder moeten er alternatieve bevoegdheidsgronden mogelijk zijn, gebaseerd op de nauwe band tussen het gerecht en de vordering of de noodzaak een goede rechtsbedeling te vergemakkelijken. Het bestaan van een nauwe band moet zorgen voor rechtszekerheid en de mogelijkheid vermijden dat de verweerder wordt opgeroepen voor een gerecht van een lidstaat dat door hem redelijkerwijs niet voorzienbaar was. Dat is met name belangrijk bij geschillen betreffende niet-contractuele verbintenissen die voortvloeien uit een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer of op de persoonlijkheidsrechten, met inbegrip van smaad.”*

²¹ Zie HvJ EU Kainz, C-45/13, r.o. 31 en Folien Fischer, C-133/11, r.o. 46.

²² T. Lutz, *Internet cases in EU Private International Law*, ICQL vol 66, juli 2017, (687) 693.

- 1.40. Kortom, de Ierse rechter is bij uitsluiting bevoegd kennis te nemen van de door eisers gestelde vorderingen.
- 1.41. Ten slotte geldt dat, ook als u zou oordelen bevoegd te zijn ten aanzien van één van de, maar niet alle, eisers, dit geen bevoegdheid oplevert met betrekking tot de andere eisers. Een rechtsgeldige bevoegdheidsclausule kan niet terzijde worden geschoven als een rechter bevoegd is om kennis te nemen van de zaak van een andere partij (bijvoorbeeld een mede-eiser). Een dergelijk oordeel zou in strijd zijn met de beginselen van rechtszekerheid en contractsvrijheid.²³
- 1.42. Uitsluitend voor zover u zich toch geheel of gedeeltelijk bevoegd zou achten kennis te nemen van deze zaak, merken gedaagden het volgende op.

2. Vorderingen tegen Facebook Netherlands moeten worden afgewezen omdat zij de Facebook-dienst niet beheert en niet kan voldoen aan het gevorderde

- 2.1. Facebook Netherlands speelt geen rol in deze procedure. Facebook Netherlands: (i) is niet de entiteit waarmee Facebook-gebruikers een overeenkomst aangaan voor het verlenen van de Facebook-dienst en (ii) houdt zich niet bezig met het exploiteren, beheren of hosten van content die beschikbaar is via de Facebook-dienst.
- 2.2. In het bijzonder heeft Facebook Netherlands niet de mogelijkheid om content te verwijderen van (of terug te plaatsen op) de Facebook-dienst. Ook is Facebook Netherlands niet de partij die de Voorwaarden of de Richtlijnen voor de community (waaronder van het COVID-19-Beleid) handhaaft. Zoals hiervoor is opgemerkt, is Facebook Ireland de contractspartij voor Nederlandse gebruikers.
- 2.3. De belangrijkste activiteiten van Facebook Netherlands zijn het verlenen van verkoopondersteuning en marketingdiensten voor het Facebook-concern. De enig aandeelhouder van Facebook Netherlands is Facebook Global Holdings II LLC, die op haar beurt een dochteronderneming is van Facebook, Inc. Facebook Netherlands is geen dochteronderneming van Facebook Ireland. De rol en hoofdactiviteiten van Facebook Netherlands worden nader toegelicht in een verklaring van Dave Kling, bestuurder van Facebook Netherlands (**Productie 7: Verklaring Kling**).
- 2.4. Daarom kan Facebook Netherlands niet voldoen aan het door eisers gevorderde en is zij ten onrechte gedagvaard.
- 2.5. Van belang is dat ook uit eerdere rechtspraak blijkt dat Facebook Netherlands niet de aanbieder van de Facebook-dienst is. Vorderingen tegen Facebook Netherlands zijn om die reden keer op keer afgewezen door de Nederlandse rechter:
- Rechtbank Amsterdam 28 mei 2015, ECLI: NL:RBAMS:2015:3659, waarin werd geoordeeld dat Facebook Netherlands zich uitsluitend bezighoudt met verkoopondersteuning en geen bevoegdheden heeft met betrekking tot activiteiten die tot verwerking van persoonsgegevens kunnen leiden (r.o. 2.4).
 - Rechtbank Noord-Holland, 31 augustus 2016, *IEF* 16251, r.o. 3.5 en 3.6, waarin is vastgesteld dat Facebook Netherlands uitsluitend een verkoopondersteuningskantoor is

²³ Zie in dit verband bijvoorbeeld de uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht, 20 december 2017, waarin de voorzieningenrechter voor iedere gedaagde zorgvuldig overwoog of hij bevoegd was met betrekking tot die gedaagde (en concludeerde dat dat het geval was voor één van de gedaagden, maar niet voor de andere). Rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht, 20 december 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:6340, r.o. 4.1-4.3.

met als hoofddoel het ondersteunen van ondernemingen in de Benelux, en geen toegang heeft tot gebruikersgegevens. Facebook Ireland en Facebook Netherlands zijn afzonderlijke ondernemingen en kunnen niet worden vereenzelvigd (r.o. 3.5/3.6).

- Rechtbank Amsterdam 15 mei 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:2602, r.o. 4.17, waarin werd geoordeeld dat Facebook: *“voldoende aannemelijk [heeft] gemaakt dat Facebook Netherlands niet kan voldoen aan een bevel tot het verstrekken van identificerende gegevens, omdat zij daartoe niet is geautoriseerd en niet contracteert met gebruikers”*.

- 2.6. Deze Rechtbank heeft onlangs nog geoordeeld dat Facebook Netherlands niet zou kunnen voldoen aan een bepaald bevel, juist omdat zij zich niet bezighoudt met het beheer van de Facebook-dienst. Na overweging of Facebook Netherlands daaraan zou kunnen voldoen, concludeerde de rechter dat zij *“in de onmogelijkheid verkeert om daaraan te voldoen.”*²⁴
- 2.7. Ook heeft deze Rechtbank over een vergelijkbare situatie rond Google recent nog bevestigd in een kort geding – waarin zowel Google Ireland Ltd. als Google Netherlands B.V. waren gedagvaard – dat Google Ireland Ltd. de partij is die YouTube wereldwijd beheert en verspreidt, terwijl Google Netherlands B.V. een afzonderlijke entiteit is met een compleet ander takenpakket binnen de Google-familie. Op die grond oordeelde de voorzieningenrechter: *“Onbetwist heeft Google Ireland gesteld dat zij de entiteit is voor wie het mogelijk is om uitvoering aan de vordering te geven en niet Google Nederland. De vordering tegen Google Nederland zal dan ook om die reden worden afgewezen.”*²⁵
- 2.8. Het feit dat Facebook Netherlands zich niet bezighoudt met het beheren van de Facebook-dienst - waardoor zij niet kan voldoen aan het door eisers gevorderde - levert voldoende grond op voor U.E.A. om alle vorderingen jegens Facebook Netherlands af te wijzen.

3. Voorwaarden en Richtlijnen voor de community van Facebook Ireland

- 3.1. Zoals hiervoor is opgemerkt (zie par. 1.4) heeft elk van de eisers, om zich te kunnen registreren voor het gebruik van de Facebook-dienst, de gelegenheid gehad om de Voorwaarden door te lezen en moesten zij daarmee akkoord gaan. Eisers zijn daarmee akkoord gegaan met artikel 3.2 van de Voorwaarden, dat bepaalt dat zij geen gebruik mogen maken van de Facebook-dienst op een manier die *“(…) deze Voorwaarden, onze richtlijnen voor de community en andere voorwaarden en beleidsregels die van toepassing zijn op jouw gebruik van Facebook, schendt; die onrechtmatig, misleidend, discriminerend of frauduleus is; die inbreuk maakt op de rechten van iemand anders (…)”*.
- 3.2. Artikel 3.2 van de Voorwaarden bepaalt verder:

“Inhoud die deze bepalingen schendt, kan door ons worden verwijderd of geblokkeerd.”
- 3.3. Daarnaast wordt in de Richtlijnen voor de community toegelicht, in de inleidende bepalingen, dat Facebook Ireland de mogelijkheid voor een gebruiker om iets op de Facebook-dienst te plaatsen kan beperken of uitschakelen in geval van overtredingen:

“De consequenties van het schenden van de Richtlijnen voor onze community zijn afhankelijk van de ernst van de overtreding en de geschiedenis van die persoon op het platform. We geven iemand bijvoorbeeld eerst een waarschuwing, maar als diegene ons beleid blijft schenden,

²⁴ Rb Amsterdam 12 april 2019, C/13/662405 / KG ZA 19-188 FB/MB, r.o. 5.17 jo. r.o. 5.21.

²⁵ Rb Amsterdam 9 september 2020, C/13/687385 / KG ZA 20-650.

kunnen we de mogelijkheid voor diegene om iets op Facebook te plaatsen beperken of zijn/haar profiel uitschakelen."

- 3.4. De Voorwaarden en de Richtlijnen voor de community zijn ontwikkeld en ingevoerd om een veilige en inclusieve omgeving te creëren voor gebruikers van de Facebook-dienst. Het doel van de Richtlijnen voor de community is om *"een plek voor expressie te creëren en mensen een stem te geven."*²⁶ Op grond van de Richtlijnen voor de community zijn Facebook-gebruikers, waaronder Eisers, verplicht zich te houden aan de vermelde waarden van echtheid, veiligheid, privacy en waardigheid.
- 3.5. In deze wereldwijde gezondheidscrisis wenden mensen zich tot social media, waar zij nieuwe manieren vinden om verbonden en op de hoogte te blijven in deze moeilijke tijden. Tegelijkertijd hebben mensen geprobeerd misbruik te maken van sociale media om onjuiste informatie te verspreiden over COVID-19, wat directe gevolgen kan hebben voor de veiligheid en gezondheid van mensen en gemeenschappen. Sinds januari werkt Facebook Ireland samen met wereldwijde organisaties zoals de Wereldgezondheidsorganisatie (de **"WHO"**) en UNICEF om hen te helpen bij de bestrijding van verspreiding van misinformatie over het coronavirus. In de EU werkt Facebook Ireland samen met de grootste instellingen van de EU, het Europees Centrum voor Ziektebestrijding (het **"ECDC"**) en de nationale ministeries van volksgezondheid in alle lidstaten.
- 3.6. Een overvloed aan informatie over het virus,²⁷ die vaak onjuist of misleidend is en zich snel verspreidt via sociale media, kan – volgens de WHO – leiden tot verwarring en wantrouwen en kan een doelmatige reactie ten behoeve van de volksgezondheid ondermijnen. Dit kan voeding geven aan de meest basale angsten van mensen. Als gevolg van sociale beperkingen zijn miljoenen mensen verplicht geweest om thuis te blijven, waardoor het gebruik van sociale media, ook als middel voor toegang tot informatie, is toegenomen, terwijl online platforms, fact-checkers en gebruikers van sociale media miljoenen valse of misleidende berichten melden.²⁸ Omdat het hier gaat om een nieuw virus zijn hiaten in de kennis een perfecte broedplaats gebleken voor de verspreiding van valse of misleidende verhalen.
- 3.7. In 2018 heeft Facebook Ireland beleid opgenomen in haar Richtlijnen voor de community uit hoofde waarvan zij misinformatie verwijdert die mogelijk schade in de echte wereld kan toebrengen. Vanaf januari 2020, toen de WHO COVID-19 als internationale noodsituatie voor de volksgezondheid heeft aangemerkt is Facebook Ireland haar beleid (ook) gaan richten op de bestrijding van schadelijke misinformatie over COVID-19. Als gevolg van deze pandemie heeft Facebook Ireland recent aanvullende beleidsinformatie (het COVID-19 Beleid) gepubliceerd over hoe de Richtlijnen voor de community toegepast worden op content en nieuwe vormen van misbruik die verband houden met de COVID-19 pandemie:

"Nu mensen over de hele wereld worden geconfronteerd met deze ongekende noodsituatie voor de volksgezondheid, willen we er zeker van zijn dat onze richtlijnen voor de community mensen beschermt tegen schadelijke inhoud en nieuwe typen misbruik die zijn gerelateerd aan COVID-19. We werken eraan inhoud te verwijderen die mogelijk schade in de echte wereld kan toebrengen, zoals door ons beleid voor het verbod op de coördinatie van schade, verkoop van

²⁶ Zie de inleiding tot de Richtlijnen voor de community.

²⁷ Een dagelijkse mediabewaking door de Europese Commissie wijst op honderdduizenden COVID-19-gerelateerde artikelen (https://ec.europa.eu/jrc/en/covid-19-media-surveillance?solsort=ds_created%20desc) en miljoenen vermeldingen op sociale media over de hele wereld.

²⁸ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/corona_fighting_disinformation.pdf.

medische maskers en gerelateerde goederen, haatdragend taalgebruik, pesten en intimidatie en desinformatie die bijdraagt aan het risico op dreigend geweld of fysieke schade.

Terwijl de situatie zich ontwikkelt, gaan we door met het bekijken van inhoud op het platform, beoordelen we trends in taalgebruik en hebben we contact met experts. We zullen ook aanvullende beleidsregels op stellen waar dat nodig is om onze communityleden veilig te houden in deze crisis."

- 3.8. In het kader van de handhaving van haar COVID-19 Beleid verwijdt Facebook Ireland specifieke COVID-19 gerelateerde misinformatie die mogelijk schade in de echte wereld kan toebrengen (onder haar Richtlijnen voor de community ten aanzien van Geweld en crimineel gedrag). Daarbij vertrouwt Facebook Ireland primair op gezaghebbende experts op het gebied van gezondheid (zoals de WHO, de US Centers for Disease Control and Prevention en andere nationale gezondheidsexperts) om claims te beoordelen die onjuist zijn en mogelijk fysieke schade kunnen toebrengen aan hen die erin geloven (bijvoorbeeld omdat dit de kans vergroot dat zij het coronavirus oplopen en/of verspreiden). Facebook Ireland verwijdt bijvoorbeeld posts waarin bepaalde onjuiste claims staan over geneesmiddelen, behandelingen, de beschikbaarheid van essentiële diensten of de locatie en ernst van een uitbraak. Facebook Ireland toont daarnaast berichten in de nieuwsfeed van mensen die schadelijke misinformatie, die daarna is verwijderd onder het toepasselijke beleid, hebben 'geliked', er op hebben gereageerd of er commentaar op hebben geleverd. Deze berichten verbinden mensen met veel verspreide onjuistheden over COVID-19 ('myths' of 'hoaxes') die zijn ontkracht door de WHO, waaronder onjuistheden die Facebook Ireland verwijderd heeft van haar platform als misinformatie en niet geverifieerde geruchten die die mogelijk schade in de echte wereld kan toebrengen.
- 3.9. Naast het verwijderen van content die mogelijk kan bijdragen aan schade in de echte wereld, neemt Facebook Ireland nog andere maatregelen zoals (i) het verminderen van de verspreiding van COVID-19 gerelateerde content die door onafhankelijke fact-checkers ("OFC") is gecontroleerd en waar onjuiste informatie is gevonden, waarbij dergelijke content ook wordt voorzien van een bericht dat linkt naar het relevante OFC artikel hierover; en (ii) het verminderen van de verspreiding van content waarin een claim staat die overeenkomt met een verzameling van herhaaldelijk feitelijk gecheckte COVID-'hoaxes', en voegt zij aan dergelijke content een bericht toe dat vermeldt de content claims herhaalt die feitelijk onjuist bevonden zijn door OFC.
- 3.10. Met betrekking tot punt (i) geldt dat zodra content onjuist is bevonden door OFC, Facebook Ireland de verspreiding ervan beperkt en waarschuwingslabels toont met meer context. Ter illustratie: in de maand maart toonde Facebook Ireland waarschuwingen bij ongeveer 40 miljoen posts over COVID-19 op Facebook, op basis van ongeveer 4000 artikelen van OFC. Zodra gebruikers deze labels zagen klikten ze in 95 procent van de gevallen niet door naar de achterliggende content. Facebook Ireland velt daarbij zelf geen oordeel over de juistheid van de betreffende claims, maar vertrouwt op OFC om content eventueel als onjuist te kwalificeren. Facebook Ireland neemt dan actie op grond daarvan, en dus niet op eigen houtje.
- 3.11. Met betrekking tot punt (ii) geldt dat Facebook Ireland een lijst van claims over COVID-19 bijhoudt die algemeen zijn ontkracht door meerdere OFC en content met deze claims 'demote' (een lage waardering toekent). Door dit proces kan Facebook Ireland wijdverspreide hoaxes op grote schaal bestrijden als zij al eerder zijn ontkracht door OFC, wat het voordeel heeft dat niet elk los stukje content naar OFC gezonden hoeft te worden. Ook hier geldt dat Facebook Ireland zelf geen oordeel velt over de juistheid van claims: zij vertrouwt op OFC's om ze te ontkrachten en neemt dan gepaste actie.

- 3.12. Facebook Ireland heeft haar gebruikers geïnformeerd over de wijzigingen die zijn aangebracht in andere beleidsregels en beschermingsmaatregelen in het licht van de COVID-19-pandemie.²⁹ Zo heeft Facebook Ireland de volgende toelichting gegeven aan gebruikers:

Op grond van ons **beleid inzake het plannen van kwaadwillende acties** verwijderen wij inhoud waarvoor het volgende geldt:

- Er wordt gepleit voor de verspreiding van COVID-19.
- Er wordt gepleit voor persoonlijke ontmoetingen of evenementen in strijd met de gezondheidsrichtlijnen van de overheid. Dit omvat niet discussies of debatten over openbaar beleid of voorgestelde nieuwe richtlijnen van beleidsmakers en gekozen functionarissen.
- Er worden persoonlijke ontmoetingen of bijeenkomsten gecoördineerd die mensen met COVID-19 aanmoedigen om deel te nemen.

Op grond van ons beleid inzake **gereguleerde producten** hebben we stappen ondernomen om te voorkomen dat deze crisis wordt misbruikt voor financiële winstdoeleinden door inhoud te verwijderen waarvoor het volgende geldt:

- Er wordt geprobeerd medische mondkapjes en ademhalingsbeschermingsmaskers, desinfecterende handgel, desinfecterende schoonmaakdoekjes en COVID-19-testkits te verkopen of te verhandelen. Dit beleid geldt niet voor het aanbieden van of verzoeken om donaties van mondkapjes.
- Er wordt melding gemaakt van medische producten en COVID-19, en de indruk wordt gewekt dat er haast bij is of er wordt beweerd dat preventie wordt gegarandeerd.

Op grond van ons beleid inzake **haatdragend taalgebruik** verwijderen wij inhoud waarvoor het volgende geldt:

- Er wordt verklaard dat mensen die een beschermd kenmerk delen, zoals ras of religie, het virus hebben, het virus hebben gecreëerd of het virus verspreiden. Dit geldt niet voor beweringen over mensen op basis van het land van afkomst omdat we discussie gericht op nationale respons en effecten willen toestaan (bijvoorbeeld 'een X-aantal Italianen heeft COVID-19').
- Mensen die een beschermd kenmerk delen, zoals ras of religie, worden belachelijk gemaakt omdat ze COVID-19 hebben.

Op grond van ons beleid inzake **pesten en intimidatie** verwijderen we inhoud waarin iemand zich met kwade bedoelingen tot iemand richt, inclusief inhoud waarvoor het volgende geldt:

- Er wordt beweerd dat een privépersoon COVID-19 heeft, tenzij die persoon dit zelf heeft verklaard of er openbare informatie beschikbaar is over zijn of haar gezondheidsstatus.
- En we verwijderen **desinformatie die bijdraagt aan het risico op dreigend geweld of lichamelijke schade**. In het kader van een pandemie zoals COVID-19 geldt dit voor:

Onjuiste informatie over het bestaan of de ernst van COVID-19, inclusief maar niet beperkt tot het volgende:

- Beweringen dat COVID-19 niet bestaat, geen pandemie is of dat het voor mensen niet gevaarlijker is dan een gewone verkoudheid of griep.

²⁹ Zie COVID-19: updates & beschermingen in de richtlijnen voor de community <https://www.facebook.com/help/230764881494641>.

- Beweringen dat de instructies van de overheid om afstand van elkaar te houden in het kader van COVID-19 een manier zijn om 5G-infrastructuur van draadloze communicatietechnologie te installeren of dat de symptomen van COVID-19 eigenlijk een resultaat zijn van draadloze 5G-technologieën.
- Beweringen dat COVID-19 niet aanwezig is in landen of op locaties waar bevestigde gevallen zijn volgens de website van de Wereldgezondheidsorganisatie.

Onjuiste informatie over de middelen om COVID-19 te voorkomen, inclusief maar niet beperkt tot het volgende:

- Beweringen dat iets voorkomt dat iemand besmet raakt met COVID-19 (bijvoorbeeld bestaande vaccinaties, dieetpraktijken, aromatherapie en essentiële oliën). Dit voorkomt niet dat mensen praten over gedrag dat COVID-19 kan helpen voorkomen, inclusief handen wassen met water en zeep, handgel op basis van alcohol gebruiken, sociaal en fysiek afstand houden en niet aan je ogen, neus en mond komen.
- Onjuiste voorstellingen van overheidsrichtlijnen over de manieren om de verspreiding van COVID-19 te voorkomen. Dit is inclusief inhoud waarin de overheidsrichtlijnen voor afstand van elkaar houden worden verdraaid.
- Onjuiste informatie over hoe COVID-19 wordt overgedragen, inclusief maar niet beperkt tot het volgende:
- Beweringen dat een groep immuun is voor of niet kan overlijden aan COVID-19 (bijvoorbeeld kinderen, mensen van een bepaald ras) of dat een specifieke behandeling of activiteit resulteert in gegarandeerde immuniteit. Dit voorkomt niet dat mensen praten over mensen die zijn hersteld van COVID-19 die nu immuun kunnen zijn voor herinfectie.
- Beweringen dat COVID-19 niet kan worden overgedragen in bepaalde klimaten, onder bepaalde weersomstandigheden of op bepaalde plaatsen.
- Beweringen dat COVID-19 wordt overgedragen door muggen.
- Beweringen dat draadloze 5G-communicatietechnologie de overdracht van COVID-19 veroorzaakt.

Onjuiste informatie over kuren, behandelingen en tests voor COVID-19, inclusief maar niet beperkt tot:

- Beweringen dat er een 'kuur' is voor COVID-19, totdat en tenzij de Wereldgezondheidsorganisatie of andere vooraanstaande gezondheidsorganisatie een dergelijke kuur bevestigt. Dit voorkomt niet dat mensen praten over medische onderzoeken, studies of anekdotische ervaringen over kuren of behandelingen voor de bekende symptomen van COVID-19 (bijvoorbeeld koorts, hoesten en ademhalingsproblemen).
- Beweringen dat COVID-19 succesvol getest kan worden zonder een door de overheid goedgekeurde medische test. Dit is inclusief beweringen dat je kunt aantonen dat je geen COVID-19 hebt door je adem gedurende een bepaalde tijd in te houden.

Onjuiste informatie over de beschikbaarheid van essentiële services inclusief, maar niet beperkt tot:

- Beweringen dat essentiële services nu of binnenkort beschikbaar zijn, tenzij de betreffende overheidsinstantie die informatie publiekelijk heeft bevestigd. Essentiële services zijn inclusief, maar niet beperkt tot ziekenhuizen en andere medische faciliteiten, openbaar vervoer, supermarkten, nutsvoorzieningen (bijvoorbeeld gas, elektriciteit, water, internet,

telefoon), transitinfrastructuur (bijvoorbeeld snelwegen, tunnels, bruggen), veiligheidsservices (bijvoorbeeld politie, brandweer), noodhulpdiensten (bijvoorbeeld hulpverleners, ambulancemedewerkers) en gevangenen.

- 3.13. Daarnaast heeft Facebook's Vice President of Global Affairs and Communication Nick Clegg in een nieuwsbericht van Facebook Ireland getiteld "*Combating COVID-19 Misinformation Across Our Apps*," gemeld dat (**Productie 8**):

*"To date, we've also removed hundreds of thousands of pieces of misinformation that could lead to imminent physical harm. Examples of misinformation we've removed include harmful claims like drinking bleach cures the virus and theories like physical distancing is ineffective in preventing the disease from spreading."*³⁰

- 3.14. In een ander wijd verspreid nieuwsbericht "*An Update on Our Work to Keep People Informed and Limit Misinformation About COVID-19*," heeft Vice President of Integrity Guy Rosen het volgende gemeld (**Productie 9**):

*"We remove COVID-19 related misinformation that could contribute to imminent physical harm. We've removed harmful misinformation since 2018, including false information about the measles in Samoa where it could have furthered an outbreak and rumors about the polio vaccine in Pakistan where it risked harm to health aid workers. Since January, we've applied this policy to misinformation about COVID-19 to remove posts that make false claims about cures, treatments, the availability of essential services or the location and severity of the outbreak. We regularly update the claims that we remove based on guidance from the WHO and other health authorities. For example, we recently started removing claims that physical distancing doesn't help prevent the spread of the coronavirus. We've also banned ads and commerce listings that imply a product guarantees a cure or prevents people from contracting COVID-19."*³¹

- 3.15. Gebruikers zijn dus volledig en duidelijk geïnformeerd over de risico's van verspreiding van onjuiste informatie die bijdraagt aan het risico van dreigend geweld of lichamelijke schade, waaronder het risico op verwijdering van die onjuiste informatie. Facebook Ireland heeft aan alle gebruikers, dus ook Eisers, duidelijk gemaakt dat een van de mogelijke gevolgen van schending van de Richtlijnen voor de community de beperking is van de mogelijkheid voor gebruikers om content op de Facebook-dienst te plaatsen, of het uitschakelen van het account van een gebruiker.
- 3.16. Eisers vatten het Covid-19 Beleid ten onrechte als volgt samen: "*Facebook verwijdert alle informatie over Covid-19 die tegenstrijdig is met de visie van de Wereldgezondheidsorganisatie en lokale gezondheidsinstanties.*"³² Deze samenvatting van Eisers is onjuist.
- 3.17. Facebook Ireland verwijdert niet, zoals eisers ten onrechte suggereren, alle informatie over COVID-19 die "tegenstrijdig is met de visie" van gezondheidsinstanties. Noch verwijdert Facebook Ireland alle misinformatie over COVID-19. Zoals duidelijk volgt uit de Richtlijnen voor de community werkt Facebook Ireland er aan om content te verwijderen die bijdraagt aan het

³⁰ <https://about.fb.com/news/2020/03/combating-covid-19-misinformation/>

³¹ <https://about.fb.com/news/2020/04/covid-19-misinfo-update/>

³² De dagvaarding bevat meerdere onjuiste samenvattingen van de beleidsregels van Facebook Ireland, bijvoorbeeld: "*Facebook verwijdert iedere kritiek op de door de overheid genomen coronamaatregelen, zoals de mondkapjesplicht en 'social distancing', oftewel de anderhalvemetermaatregel*" (randnr. 60), "*Facebook (...) laat enkel informatie toe die in lijn is met de visie van de Wereldgezondheidsorganisatie en in Nederland het RIVM*". Dit is echter niet het beleid van Facebook Ireland, zoals hiervoor reeds is uiteengezet.

risico van dreigend geweld of lichamelijke schade. Verder spant Facebook Ireland zich in om de verspreiding van als 'onjuist' gemarkeerde content te verminderen.

- 3.18. Facebook Ireland heeft haar beleid over verwijdering en beperking van verspreiding van content zo ontworpen dat er een proportionele balans bestaat tussen (1) het faciliteren van gebruikers bij het communiceren met elkaar en het uitwisselen van ideeën en meningen en (2) het verzekeren dat gebruikers niet worden blootgesteld aan informatie die schadelijk zou kunnen zijn voor hun lichamelijke welzijn.
- 3.19. Van belang is dat de inspanningen van Facebook Ireland op dit gebied plaats vinden binnen de context van maatregelen van de Europese Commissie ter bestrijding van desinformatie en onjuiste informatie, zoals de Aanpak van desinformatie van de EU.³³ De Commissie heeft social media uitdrukkelijk opgeroepen om specifiek onjuiste informatie over COVID-19, die de Commissie bestempelt als een “*infodemic*”, aan te pakken.³⁴ De aanpak van Facebook Ireland in deze context maakt gebruik van het beleid van de Europese Commissie, zoals de *Code of Practice on Disinformation* (die Facebook Ireland heeft ondertekend) en het recente beleid van de Europese Commissie over “*Tackling coronavirus disinformation*”.³⁵ Bovendien brengt Facebook Ireland, op verzoek van de Commissie en uit hoofde van haar status als ondertekenaar van de Code of Practice on Disinformation, regelmatig verslag uit aan de Commissie van haar maatregelen ter bestrijding van onjuiste informatie over het coronavirus. Haar laatste rapportage betreft de periode januari – juli 2020. Uittreksels uit deze rapportage zullen tijdig worden overgelegd als **Productie 10**. Daarin rapporteert Facebook Ireland over haar maatregelen om schadelijke onjuiste informatie over COVID-19 te verwijderen en zet zij uiteen dat haar beleidsregels worden ontwikkeld in voortdurend overleg met externe, onafhankelijke deskundigen op het gebied van vaccinologie en volksgezondheid, pleitbezorgers van vrijheid van meningsuiting en sociologen in de hele EU.
- 3.20. Gezien deze omstandigheden is de vordering door Eisers om Facebook Ireland te verplichten content die in strijd is met het COVID-19-Beleid op de Facebook-dienst te laten staan volledig misplaatst.

4. Conclusie

- 4.1. Om deze redenen en de redenen die in de pleitnota zullen worden uiteengezet, verzoeken Facebook Ireland en Facebook Netherlands U.E.A.:
 1. *primair* zich onbevoegd te verklaren om kennis te nemen van deze zaak; of
 - subsidiar* de vorderingen van eisers af te wijzen, op de gronden zoals uiteengezet zowel in deze conclusie van antwoord als in de pleitnota;
 2. bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, eisers hoofdelijk te veroordelen in de kosten van deze procedure, met inbegrip van de nakosten ex art. 237 lid 4 Rv.

³³ JOIN(2018) 36 definitief van 5 december 2018.

³⁴ JOIN(2020) 8 definitief van 10 juni 2020, “*Aanpak van desinformatie over COVID-19 - De feiten op een rijtje*”.

³⁵ See <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/tackling-online-disinformation>.

Waarvan akte!

Advocaat
